

ZAJÍMAVÉ BRYOFLORESTICKÉ NÁLEZY XXII.

Interesting bryofloristic records, XXII

Zbyněk Hradílek (ed.)

Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra botaniky, Šlechtitelů 11, CZ-783 71 Olomouc, e-mail: zbynek.hradilek@upol.cz

Nomenklatura, pojetí taxonů a stupeň ohrožení uvedených druhů vycházejí z aktualizovaného seznamu a červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera et al. 2012). Souřadnice jsou uváděny v systému WGS-84.

Oxymitra incrassata EN (P. Dřevojan)

– Česká rep., okr. Znojmo, Tasovice, skalka na levém břehu Dyje 1,2 km ZJZ od kostela ve středu obce [48°50'00,4"N, 16°08'15,8"E, kv. 6662d], 204 m n. m., obnažená zemina na skalní terásce, 30. 7. 2012 leg. P. Dřevojan, det. S. Kubešová, rev. J. Kučera, herb. BRNM. Opatka šupinatá je recentně známa pouze ze dvou lokalit v NP Podyjí (Hradílek & Musil 2011) a nepatrná populace játrovky byla nalezena v roce 1996 také u Tavíkovíc v údolí Rokytné (Hradílek & Novotný 1998), ale o jejím nynějším stavu není nic známo. Uvedený nález je ověřením Suzovy lokality z roku 1931 (např. Suza 1932, Duda 1990). Vzhledem k dostatku vhodných stanovišť nelze vyloučit i další nálezy v blízkém okolí. Opatka byla zaznamenána ve společnosti druhů *Bryum argenteum*, *Grimmia tergestina*, *Hypnum cupressiforme* var. *lacunosum*, *Pseudocrossidium hornschuchianum* a *Syntrichia calcicola*.

Riccardia chamedryfolia VU (Š. Koval)

– Česká rep., okres Trutnov, Hostinné, Martinská stěna J od Horního Debrného, Martinská studánka [50°29'20"N, 15°44'05"E, kv. 5560a], 410 m n. m., několik trsů na břehu potůčku přímo u pramene, druh roste společně s *Riccardia multifida*, v těsné blízkosti výskytu *Hookeria lucens* (viz Bryonora 49: 30), 5. 4. 2014, leg. Š. Koval, teste J. Kučera, herb. Š. Koval, herb. J. Kučera.

Nová lokalita vzácné játrovky. Nejbližší známá historická lokalita je Labský důl v Krkonoších (Váňa 1981).

Callicladium haldanianum VU (K. Chlápková, Z. Hradílek)

– Česká rep., Přerov, NPR Žebračka při SV okraji města, báze dubu letního (*Quercus robur*) na rozhraní mladého a starého porostu jilmové doubravy *Quercus-Ulmetum carpinetosum* přibližně uprostřed rezervace [49°28'13"N, 17°28'07"E, kv. 6570b], cca 213 m n. m., 28. 3. 2014 leg. K. Chlápková, det. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.

Mech je pro svoji jistou podobnost s běžným *Hypnum cupressiforme* nepochybně přehlížený. Na vhodných místech bude zřejmě relativně hojný, o čemž svědčí nálezy z posledních let (Bryonora 28: 25, 34: 24, 49: 29–30, 50: 41, 52: 36–37). Druh je na základě současných poznatků v ČR nerovnoměrně rozšířen (Duda 1997). Větší kumulace lokalit (zvláště historických) je v jižních Čechách a nejvíce nových lokalit bylo v posledních letech zaznamenáno na severní, resp. severovýchodní Moravě. Právě tato oblast výskytu druhu zřejmě navazuje na kontinuální rozšíření v Polském Slezsku

(cf. Stebel 2013). A. Stebel uvažuje o možném současném šíření druhu a dokládá svoji domněnku nálezy bohatých populací mechu v hospodářských lesích. Novější nálezy druhu v ČR tuto domněnku příliš nepotvrzují. Mech byl většinou nalezen v přírodě blízkých lesích (hlavně v chráněných územích). Na druhé straně je fakt, že jinde (např. v hospodářských lesích) bryologický průzkum prakticky nebyl prováděn.

Ephemerum recurvifolium VU (Z. Hradílek)

- Česká rep., Bílé Karpaty, NPR Čertoryje, obnažená hlína na okraji lučního prameniště v J části rezervace cca 1,6 km JV od hájovny Jiříkovec [48°51'00,5"N, 17°24'55,8"E, kv. 7170c], cca 370 m n. m., 13. 10. 2012 leg. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.

Lokality z poslední doby a publikace o rozšíření tohoto nepatrného mechu v ČR shrnuli I. Novotný a Z. Hradílek (Bryonora 48: 64). Populace druhu na nové lokalitě čítala jen asi 20 rostlinek. Mech rostl na místě společně s *Dicranella schreberiana* a *Bryum klinggraeffii*.

Pterygoneurum subsessile VU (S. Kubešová)

- Česká rep., Brno, PP Velké Družďavy asi 2 km JJZ až J od železniční stanice Chrlice [49°06'45–46"N, 16°39'08–13"E], 210 m n. m., místa otevřené půdy v sušším trávníku na svahu, 10. 4. 2014 leg. S. Kubešová, herb. BRNM.

Druh u nás roste především v českém a moravském termofytiku (Pospíšil 1975). Tento nový a recentní údaj doplňuje skupinu historických lokalit z Brna a jeho okolí.

Rhynchostegium megapolitanum VU (S. Kubešová)

- Česká rep., Brno, PP Velké Družďavy asi 2 km JJZ až J od železniční stanice Chrlice [49°06'46,3"N, 16°39'09,7"E], 210 m n. m., sušší trávník na svahu (travnaté mezi), 10. 4. 2014 leg. S. Kubešová, herb. BRNM.
- Česká rep., Brno, PP Santon asi 4 km SV od železniční stanice Šlapanice [49°11'18"N, 16°45'50"E], 290 m n. m., otevřený suchý trávník na JV svahu pod kaplí, 27. 4. 2014 leg. S. Kubešová, herb. BRNM

Nové lokality v ČR vzácného a pravděpodobně dosud přehlíženého teplomilného mechu (Bryonora 38: 24 a 52, 49: 30).

Weissia squarrosa VU (Z. Hradílek)

- Česká rep., Bílé Karpaty, NPR Čertoryje, malá lesní louka v JZ části rezervace cca 1,4 km JJV od hájovny Jiříkovec [48°50'52,5"N, 17°24'18,5"E, kv. 7170c], cca 420 m n. m., 13. 10. 2012 leg. Z. Hradílek, herb. Z. Hradílek.

Poslední dobou byl tento nepatrný mech nalezen v Bílých Karpatech hned na několika místech – NPR Zahrady pod Hájem, pískovna u Javorníka, Výzkum u Radějova (Košnar & Novotný 2006), NPR Jazevčí a PR Machová. Na Čertoryjích byl mech zaznamenán v malém množství ve společnosti *Bryum rubens*, *Ephemerum minutissimum*, *Weissia longifolia* a *Trichodon cylindricus*.

Literatura

- Duda J. (1990): 22. *Oxymitra paleacea* Bisch. – In: Duda J. & Váňa J., Rozšíření játrovek v Československu – LVII. – Časopis Slezského Muzea Opava (A), 39: 23–25.

- Duda J. (1997): *Callicladium haldanianum* (Grev.) Crum v České republice a ve Slovenské republice. – Časopis Slezského Zemského Muzea (A), 46: 129–133.
- Hradílek Z. & Novotný I. (1998): Mechorosty širšího okolí údolí řek Oslavy, Jihlavy a Rokytne na jihozápadní Moravě. – Přírodovědný sborník Západomoravského muzea v Třebíči 30: 1–76.
- Hradílek Z. & Musil Z. (2011): Novinky v bryoflóře Národního parku Podyjí. – *Thayensia* 8: 57–67.
- Košnar J. & Novotný I. [eds] (2006): Mechorosty zaznamenané v průběhu 13. Jarního setkání Bryologicko-lichenologické Sekce v Bílých Karpatech. – *Bryonora* 37: 23–32.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – *Preslia* 84: 813–850.
- Pospíšil V. (1975): Die Bedeutung der Moose *Pterygoneurum subsessile* (Brid.) Jur. und *P. ovatum* (Hedw.) Dix. als Indikatoren der Klimagebiete in der Tschechoslowakei. – Časopis Moravského muzea, sci. nat., 60: 125–146.
- Stebel A. (2013): Distribution of *Callicladium haldanianum* (Bryophyta, Hypnaceae) in Poland. – *Polish Botanical Journal* 58(2): 593–603.
- Suza J. (1932): Über das Vorkommen von *Tessellina pyramidata* Dum., eines mediterranen Lebermooses, in Mähren, Č. S. R. – *Botanische Jahrbücher* 65: 60–74.
- Váňa J. (1981): 49. *Riccardia chamedryfolia* (With.) Grolle. – In: Duda J. & Váňa J., Rozšíření játrovek v Československu – XXXII. – Časopis Slezského Muzea Opava (A), 30: 198–200.